

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disciplina & Institutio Studiosæ Iuuentutis Tum Pietati &
Eruditioni tum formandis moribus seruiens**

Coloniae, 1648

Modus repetendæ lectionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55193](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55193)

Facile percipere quæ traduntur, re-
tinere fideliter, imitari feliciter,
pronunciare eleganter.

Ut caueat ne loquendo præcipitet
sermonem, aut hæret lingua, aut
palato immurmuret, sed distin-
ctè, clarè articulateque singula
verba proferre consuecat.

Ut pudeat ab alijs superari. imò ma-
gis præuolare contendat.

Emendatus non irascatur, laudatus
gaudeat.

Ut studeat ne quid ineptum, immo-
destum, in probum, siue durum in
se appareat.

Ne inuerecunda frons, elatum su-
percilium, licentes oculi, pro-
ternior lingua, siue inconstans
vultus notari possit.

Et non aliquid postremò vel in facie
tota, vel in gestu, vel in incessu
quod offendat, quod molestum
aut odiosum esse possit.

Modus repetenda lectionis.

Quibusdam prima ac vnica ferè cu-
ra est, statim ad verbum ediscere:
quod

quod equidem non probo.
 Est enim tum magni laboris, tum
 fructus probè nullius: Quoniam
 enim attinet, p[ro]fici more verè
 non intellecta reddere? Commo-
 diorem igitur viam accipe.
 Lectionem quidem auditam com-
 nuò relege ità, vt vniuersam par-
 tiam altius animo infigas.
 Deinde à calce rursus ad caput redi-
 bis, & singula verba excutere inci-
 pias, ea duntaxat inquirens quæ
 ad grammaticam curam attinent.
 Videlicet, si quod verbum obli-
 ra, aut ancipitis deriuationis, in
 heteroclytæ coniugationis, quod
 supinum, quod præteritum faci-
 at, quos habeat maiores, quos me-
 potes, quam constructionem quid
 significet, & huiusmodi nonnulla.
 Hoc vbi egeris, rursus de integro
 percurrito, ea iam potissimum
 inquirens, quæ ad artificium rhe-
 toricum spectant.
 Si quid venustius, si quid elegantius,
 si quid concinnius dictum vide-
 bitur,

bitur, annotabis indice, aut asterisco appposito.

Verborum compositionem inspici-
es, orationis decora scrutabere.
Auctoris consilium indagabis, qua
quidque ratione dixerit.

Et quid te delectauerit vehementi-
us, caue praeter casam (quod aiunt)
fugias. Fige pedem, ac abs te ra-
tionem exige, quare tantoperè sis
ea oratione delectatus: cur non ex
ceteris quoque parem ceperis
voluptatem. Inuenies te acumine
aut exornatione aliqua oratoria,
aut compositionis harmonia, aut
(ut omnia persequar) simili qua-
dam causa commotum fuisse.

Quod si aliquod adagium, si qua
sententia, si quod proverbum ve-
tus, si qua historia, si qua fabula, si
qua similitudo non inepta, si quid
breuiter, acutè aut alioqui inge-
niosè dictum esse videbitur, id
ut quàm thesaurum quendam
animo diligenter reponendum
ducito, ad usum & imitationem.

His

His diligenter curatis, ne pigeat
quarto iterare.

Nam hoc habent eruditorum viro-
rum, summo ingenio, summis vi-
gilijs elucubrata scripta, ut milles
relecta, magis magisque placeant,
semperque admiratori suo novum
misculum ostendant.

Id quod tibi in tabula tua saepe-
merò, nec sine causa laudata, eue-
nire solet, quod antea non ani-
maduertisses, idem tibi multò
amplius in bonis autoribus eue-
niet.

Releges igitur quarto, ac quae
philosophiam, maximè verò Ethic-
en refert, posse videantur, circum-
spicies, si quod exemplum, quod
moribus accommodari possit.

Quid autem est, de quo non vel ex-
emplum viuendi, vel imago quae-
dam, vel occasio sumi queat?

Nam aliorum pulchrè ac turpiter
factis, quid deceat, quid non, iuxta
videbitur.

Hæc si facies, iam vel edidiceris, quã-
quam aliud egisti.

Tum demum, si libet, ad ediscendi laborem accedito, qui tum aut nullus erit, aut certè perquam exiguus.

Quid deinde? Restat ut cum studiosis congregiaris, tuas annotationes in medium proferas, vicissimque illorum audias: alia laudabis, alia reprehendes: tua partim defendes, partim castigari permittes. Postremò, quod in alijs laudasti, tuis in scriptis imitari conaberis.

Item à lectione subinde surgas, ac tecum inambulans, quæ legeris, reperas.

Digestibus in ludis & recreatione animi.

Interdum animus laxandus à studio, remittendusque est.

Id efficitur honestis ludis & laxamentis.

Laxamenta honesta sunt, quæ pueros decent trochus, pila, globi, agitatio corporis, cursus, ludus sphaeræ, saltus.

B

Saltus